

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 11CoP/424/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1513201547
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Bianka Gelačíková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1513201547.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave, v právnej veci navrhovateľa: I. V., X. X., T. XX, proti odporkyni: IP. V., X. X., X. XX, o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému G. V.W., B.. XX.XX.XXXX, zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vazovova 7/a, na odvolanie odporkyne proti rozhodnutiu Okresného súdu Bratislava V, č.k. 17P/22/2013-77 zo dňa 23.06.2014, jednohlasne pomerom hlasov 3:0, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa sa v napadnutej časti zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa rozviedol manželstvo navrhovateľa a odporkyne uzavreté dňa 22.02.2002. Maloletého G., B.. XX.XX.XXXX zveril do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov s tým, že navrhovateľ bude starostlivosť o maloletého vykonávať od nedele 19.00 hod. nepárneho kalendárneho týždňa do nedele 19.00 hod. párneho kalendárneho týždňa a odporkyňa bude starostlivosť o maloletého vykonávať od nedele 19.00 hod. párneho kalendárneho týždňa do nedele 19.00 hod. nepárneho kalendárneho týždňa. Navrhovateľ si bude maloletého preberať od odporkyne v mieste jej bydliska a odporkyňa si bude maloletého preberať od navrhovateľa v mieste jeho bydliska. Súd prvého stupňa určil, že zastupovať a spravovať majetok maloletého budú obidvaja rodičia. Výživné na maloletého súd prvého stupňa neurčil. Účastníkom súd prvého stupňa nepriznal náhradu trov.

Súd prvého stupňa mal preukázané, že sú splnené podmienky pre rozvod manželstva účastníkov, pretože manželstvo si neplní svoju spoločenskú funkciu. Súd prvého stupňa upravil práva a povinnosti rodičov k maloletému dieťaťu; G., B.. XX.XX.XXXX tak, že maloletého zveril do striedavej osobnej starostlivosti rodičov. Súd prvého stupňa mal preukázané, že v priebehu pracovného týždňa má maloletý zabezpečenú starostlivosť v sociálnom zariadení. Počas víkendov sa o neho doposiaľ starali obaja rodičia v mieste bydliska odporkyne. Ani jeden z rodičov nie je ochotný zabezpečovať opateru maloletého v rámci svojej osobnej starostlivosti a odporkyňa ani formou striedavej osobnej starostlivosti. Obaja manželia, predovšetkým navrhovateľ mali úmysel činiť zodpovedného za ďalší osud svojho dieťaťa jeho kolíznym opatrovníkom, ako zástupcu štátu. Súd prvého stupňa rozhodol o striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, z dôvodu, aby si rodičia uvedomili spoločnú zodpovednosť za opateru svojho maloletého dieťaťa, aby aktívne spolupracovali pri zabezpečení jeho umiestnenia do sociálneho zariadenia s celoročným pobytom, pokiaľ nie sú schopní poskytovať mu opateru osobne. Maloletý syn aj napriek svojmu ťažkému zdravotnému postihnutiu má rovnako právo na život ako každý iný človek a toto mu nemôže upierať ani vlastný rodič, hoci len v hypotetickej rovine. Odporkyňa zas nemôže vykonávať opateru maloletej vnučky na úkor starostlivosti o maloletého syna. Súd prvého stupňa tiež konštatoval, že účastníci sa nemôžu domáhať nahradenia svojej pasivity v danom smere aktivitou súdu, či kolíznym opatrovníkom, ktorým táto aktivita neprináleží.

Proti tomuto rozhodnutiu podala odvolanie v časti úpravy práv a povinností na čas po rozvode k maloletému G. odporkyňa. Nesúhlasila, že so striedavou osobnou starostlivosťou o maloletého z dôvodu svojich zdravotných problémov, ako aj fyzického veku. Uviedla, že maloletý je urastený chlapec, ktorý

je ťažko psychicky retardovaný, nechodiaci, pohybuje sa kotúľaním po zemi, je plne plienkovaný, ťažko zvládnuteľný psychiatrický pacient. Sama ako žena ho nevládze ani zdvihnúť. Takémuto problémovému chlapcovi nezoženie žiadneho asistenta. Syna sama celý víkend nezvládne. Nie je možné jej prikázať ani rozhodnutím súdu zdvihnúť pre ňu nezdvihuteľné, lebo to jednoducho nejde. Predložila súdu doklady o svojom zdravotnom stave, ktoré majú preukázať jej nespôsobilosť starať sa o maloletého. Poukázala na Nariadenie vlády 281/06 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami. Kolízna opatrovníčka sama uznala, že nie je spôsobilá sa o maloletého starať a navrhla zveriť syna do starostlivosti otca. Žiadala, aby sa k jej zdravotnej dokumentácii vyjadril nezávislý odborník, ktorý posúdi jej zdravotnú spôsobilosť, starať sa o maloletého. Keďže navrhovateľ nesúhlasí so spoločnou starostlivosťou ktorá by bola pre maloletého tým najpriateľnejším a jediným rozumným riešením navrhuje, aby súd rozhodol o zverení syna do starostlivosti navrhovateľa, nakoľko jediný z nich ho dokáže sám zvládnuť, na čo si každý druhý víkend na rozdiel od nej trúfa. K odvolaniu priložila správu Domova sociálnych služieb pre deti a dospelých N., z ktorej bolo zistené, že maloletý je imobilný, pohybuje sa vo vozíku v ktorom je fixovaný pásom. Potrebuje výraznú oporu inej osoby, v sebaobslužných činnostiach je nesamostatný, je plienkovaný, je odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby počas 24 hodín, vyžaduje starostlivosť pri všetkých denných úkonoch.

Kolízny opatrovník navrhol potvrdiť rozsudok súdu prvého stupňa ako správny, zverenie maloletého Romana do striedavej osobnej starostlivosti rodičov v súčasnosti považuje za jediné možné riešenie vzniknutej situácie, keďže žiadny z rodičov nechce maloletého zveriť do svojej osobnej starostlivosti, z dôvodu nezvládania starostlivosti o dieťa po fyzickej a psychickej stránke.

Navrhovateľ považoval rozhodnutie súdu prvého stupňa za správne a objektívne rozhodnutie. Striedavá starostlivosť oboch rodičov je spravodlivá vo vzťahu k maloletému a rovnako ako aj k jeho rodičom. Ako rodič si uvedomuje, že je nevyhnutné pre zachovanie zdravej výchovy a výživy maloletého zveriť maloletého do striedavej osobnej starostlivosti s možnosťou umiestniť maloletého v budúcnosti v celoročnom zariadení. Postoje odporkyne považuje za účelové a nepravdivé a vyznievajú ako pokus matky, ktorá sa chce zbaviť starostlivosti o dieťa. Rovnako aj on sám by mohol argumentovať, že toto nevládze, bude mať 60 rokov a necíti sa v dobrej zdravotnej forme, ale nemieni sa rodičovských práv zbavovať.

Odvolací súd preskúmal vec v napadnutej časti podľa § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p., prejednal vec podľa § 214 ods. 2 O.s.p., a dospel k záveru, že za daného stavu nie je možné ustáliť, či je rozhodnutie súdu prvého stupňa správne.

Ako vyplýva z obsahu spisu predmetom konania na súde prvého stupňa bol rozvod manželstva rodičov maloletého a úprava výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému Romanovi, nar. 21.08.2002.

Podľa § 24 ods. 2 Zák. o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

Najideálnejším spôsobom úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu je dohoda rodičov, ktorá môže nahradiť všetky autoritatívne výroky súdu. Rodičia môžu uzatvoriť buď komplexnú dohodu o výkone rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode alebo aj dohodu len o výživnom. To však, ale predpokladá, že sa zároveň dohodli o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti. V prípade, že sa rodičia nedohodnú, autoritatívne rozhodne súd. Z obsahu citovaného rozhodnutia vyplýva, že podmienkou pre nariadenie striedavej starostlivosti je, že sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem. V zákone je taktiež zakotvené, že ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak musí súd skúmať, či je takáto striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa. To však znamená, že je pripustená možnosť, že súd nariadi striedavú starostlivosť i proti vôli jedného z rodičov. Ak by so striedavou starostlivosťou nesúhlasil jeden z rodičov pretože nemá záujem sa o deti po rozvode osobne starať, súd nemôže striedavú osobnú starostlivosť nariadiť.

Z obsahu spisu vyplýva, že odporkyňa nemá záujem ani o osobnú starostlivosť o maloletého, preto nebolo možné zveriť maloletého do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, aj keď uvedené riešenie sa v záujme maloletého za súčasného stavu javí najoptimálnejšie.

Súd prvého stupňa vo veci rozhodol bez toho aby posúdil spôsobilosť obidvoch rodičov vzhľadom na postihnutie maloletého sa o dieťa postarať. Odporkyňa do spisu založila lekárske potvrdenia, ktorými preukazuje svoju nespôsobilosť o maloletého sa postarať. Navrhovateľ má záujem o osobnú starostlivosť o maloletého a za najoptimálnejšie riešenie považuje striedavú osobnú starostlivosť, ktorá však danom prípade do úvahy neprichádza, keď odporkyňa o túto záujem nemá. Odvolací súd sa stotožňuje so závermi súdu prvého stupňa len v tej časti pokiaľ súd prvého stupňa konštatuje, že predovšetkým rodičia majú byť aktívny pri riešení tejto situácie a majú prejaviť väčšiu aktivitu pri riešení problému maloletého.

Súd prvého stupňa však nedostatočne zistil skutkový stav pokiaľ ide o spôsobilosť rodičov postarať sa o maloletého. Z obsahu spisu vyplýva, že počas týždňa je maloletý umiestnený v zariadení sociálnych služieb, čiže ide o starostlivosť počas víkendov, keďže uvedené zariadenie nie je celoročným zariadením.

Úlohou súdu prvého stupňa preto bude opätovne preskúmať prostredie rodičov a ich spôsobilosť zabezpečiť starostlivosť o maloletého, prípadne aj za spolupráce s kolíznym opatrovníkom skúmať možnosti starostlivosti o maloletého. Predovšetkým je potrebné mať na zreteli záujem maloletého, o ktorého je potrebné sa postarať. Ak teda neprichádza do úvahy zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti, bude potrebné, aby súd prvého stupňa skúmal prostredie a spôsobilosť rodičov zabezpečiť starostlivosť o maloletého prípadne, či u navrhovateľa nebudú zabezpečené potreby maloletého tak, ako to navrhuje odporkyňa. Odvolací súd apeluje na rodičov maloletého, aby sa pokúsili vec riešiť dohodou, čo by bolo v záujme maloletého a bolo by najideálnejším riešením pre maloletého. Maloletý si svoj stav neprivodil sám a je na rodičoch a táto povinnosť im vyplýva aj zo zákona, aby zabezpečili potrebnú starostlivosť o maloletého. V prípade, že súd prvého stupňa zistí, že rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa, prichádza do úvahy zvážiť aj rozhodnutie o náhradnej osobnej starostlivosti.

Odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O.s.p., a podľa ods. 2 citovaného rozhodnutia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie s tým, že úlohou súdu prvého stupňa bude pod vykonať dokazovanie v naznačenom smere, ktoré bude predovšetkým sledovať záujem maloletého dieťaťa, dokazovanie vyhodnotiť a rozhodnúť opätovne vo veci, pričom odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa musí zodpovedať ustanoveniu § 157 ods. 2 O.s.p..

V novom rozhodnutí vo veci rozhodne súd prvého stupňa aj o trovách konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.